

Joana i Paula viuen juntes. Toni i Paquita també. Més d'una quarantena d'anys separa aquestes dues parelles, però res no els impedeix compartir sostre i avenir-se. La independència i el respecte mutu en són claus. Els joves acompanyen els grans. I els vells ensenyen els estudiants

Solidaris

Text: **Laura López David**

Fotos: **Serge Cases**

PALMA Són una parella gairebé inseparable. Ella, riallera i xerrameca. Ell, reflexiu i tímid. Viuen junts a casa d'ella des del 2005. Els separen 53 anys. Això que hi ha entre Toni i Paquita no és una història d'amor, però gairebé.

Des de fa quatre anys, fan tàndem al programa *Viure i conviure* de l'Obra Social de Caixa Catalunya, que uneix un jove i una persona gran a la mateixa casa, amb l'objectiu de cobrir la necessitat d'habitatge del primer i que la segona se senti acompanyada. Aquesta és, *grosso modo*, la base del projecte. D'aquí a les relacions que després s'estableixin, ja queda a les mans dels participants.

"Jo he tingut la sort que he tingut el més guapo", riu Paquita, i després matisa: "No, nosaltres ens duim molt bé, eh? com a dos germans, jo no li faré els comptes, perquè si el reny, ell em pot dir tu: no ets ma mare!".

Aquesta inquera no té més que un nebot polític com a família i declara que en aquesta vida ha après "fins a la lletra petita, i la que encara no està escrita". Justament, és això que valora Toni: "Gaudir de poder compartir l'experiència de tota una vida". Dissabte passat va fer 77 anys. Toni just en té.

De vegades cuinen junts, tot i que "un pic ell féu una truita d'espàrrecs... i com els tallà de llargs!", es queixa Paquita que, tanmateix, paladeja amb el record "aquell risotto de gírgoles" que Toni féu en altra ocasió.

Toni, que estudia enginyeria agrícola, explica que "fa un intent" de fer un jardí per a la Paquita, on sembrarà hortalisses. I Paquita li reclama: "Bledes i pebres coents, m'has de dur". Perquè "ell té un hort!, jo he anat a veure'l i també m'ha duit al Port d'Andratx, a fer una paella ben bona!".

I Paquita, emocionada, etziba: "Serà difícil trobar-ne un altre com ell..." "Bé, acabaré la carrera i hauré de fer més feina al camp, però no deixaré de visitar-la, els caps de setmana, a l'estiu...", promet Toni.

L'alegria que desprenen les històries que expliquen aquests dos s'encomana. I el quadre familiar el completa Pàmpol, el ca, que és

Toni diu que, quan s'acabi la convivència, continuarà visitant Paquita sovint.

Ensenya'm, padrina!

devora ells tota l'estona bellugant la coa, i que tenen per recomanació d'un fotògraf que fa uns anys vingué a ca seva per a un altre reportatge -perquè aquesta parella, a més de ben avinguda, és extremadament mediàtica.

Enguany, quatre més participen en el programa a Balears. I en podrien ser més, "perquè tenim joves en coa, el problema és que la gent gran té més reticències", explica Carmen Lancharro, la psicòloga que s'encarrega de fer el seguiment dels estudiants.

Joana i Paula

"No em treguis grassa!", li diu Joana al fotògraf i amolla una rialla que fa que la imatge torni a sortir desenfocada. Després, el càmera passa a apuntar Paula i ara Joana diu, gelosa: "Si vols me'n vaig, com que no deixes de fer-li fotos a ella..." i acaba reblant: "Ara te'n mostraré de quan era

Paquita recorda emocionada quan Toni li mostrà l'hort i diu que no m trobarà "cap com ell"

La manca de temps ha fet que que Joana no aprengui a usar l'ordinador i que Paula no faci paella

fadrina, que jo era una miss, eh?!"

Del seu passat com a perruquera, Joana -barcelonina de 78 anys, amb tres fills i dues nétes- guarda encara tota la seva coqueteria. Fa 14 anys que quedà vidua, però no va ser fins que tots els fills marxaren que començà a sentir-se sola. Per això, en veure un cartell a l'Associació de gent gran del Camp Redó, s'apuntà al programa. Des de l'octubre passat viu amb Paula, estudiant de Màster de Direcció d'Empreses.

Què n'han après, d'aquesta convivència? "Ella m'havia d'ensenyar a usar l'ordinador, però promet molt i compleix poc!", diu Joana. "Per novembre va dir que me n'ensenyaria...!" "No, va ser per gener, o el mes passat", interromp Paula, que mira de justificar la tardança: "Jo li vaig dir que tot d'una l'ensenyaria, quan el seu fill li dugués l'ordinador, però no tinc temps amb els estudis..." "Sí, jo entenc que, primer de tot, el que ha de fer és estudiar, però com que m'ho va prometre...", con-

Sentir-se sol és una de les causes més freqüents de la depressió en el col·lectiu de gent major de 65 anys.

Companyia contra la depressió

PALMA Una de les causes més freqüents de la depressió a partir dels 65 anys, a més d'haver perdut la parella o l'estatus econòmic, és sentir-se sol. Així doncs, la companyia pot ajudar a millorar la salut mental d'aquest col·lectiu.

De fet, *Viure i conviure*, té un

equip d'assistència social i psicòlegs per controlar l'evolució dels joves i grans.

Assumint aquests factors, "totes les mesures extra que previnguin el risc de depressió, són benvingudes", diu Lluïsa Mestre, psicòloga clínica de l'Hospital de Son Dureta, que qualifica

el programa de Caixa Catalunya com a "molt ocurrent".

Mestre també valora el component d'utilitat que aporta a la vellesa. "És molt lògic que una persona gran s'ofereixi de gust a aquest tipus d'iniciatives, perquè fa que se senti més útil en una societat en la qual cada ve-

gada la gent de més edat, i més a les grans ciutats, es troba una mica apartada", valora.

I després hi ha la qüestió econòmica. "Amb el poder adquisitiu que perd la gent gran amb la jubilació -diu Mestre-, a ningú no li va malament una ajuda per afrontar les despeses". •

MIQUEL ANGEL MARIA
www.miquelmaria.cat

Reconèixer-nos en els vells

Cal admetre que el conegut assaig *La vellesa*, de Simone de Beauvoir, ha tornat vell. No seria just sostenir que la societat d'avui tracta els vells amb la mateixa displicència que la que denunciava l'escriptora francesa fa una quarantena d'anys. Moltes de les mancances que ella va posar de manifest -l'abandonament social de la majoria d'ancians, la inexistència de polítiques públiques específiques, l'absència de suports assistencials fora dels hospicis, i un llarg etcètera- han estat corregides, ni que sigui d'una manera parcial i incompleta.

"Malgrat que molts arribarem a vells, som incapaços de reconèixer-nos en els vells"

"Ara ja no es tracta tant d'habilitar recursos i serveis per als vells, sinó amb els vells"

clou Joana mirant cap a Paula de coa d'ull. No es posen d'acord ni en la data. Però tot i així, s'avenen.

Joana és una dona de caràcter. Potser per això s'entén amb Paula, filla única, nascuda fa 32 anys a Medellín (Colòmbia) i que reconeix ser una al·lota tranquil·la amb facilitat per adaptar-se a d'altres persones. Diu que el millor de viure amb una dona gran és "les històries que m'explica, la possibilitat d'aprendre història". I llengua. "Quan em donen els apunts en català, si no entenc alguna paraula, Joana em tradueix".

Joana i Paula són companyes de pis, però cadascuna fa la seva. El respecte a la independència de cadascuna s'hi imposa. "El primer dia la vaig dur al cine i a missa... però res més, cada una fa les seves coses, jo comprenc que els joves han d'anar amb els joves i els vells, amb els vells!", explica Joana. I a més de batalles, què li

ha explicat Joana a Paula? "Li havia d'ensenyar a fer paella, però com que sempre és fora, no n'ha après, i que consti que a mi m'agrada molt cuinar...!"

Per poder participar a *Viure i conviure*, el jove ha de ser menor de 35 anys, estudiar en una ciutat que no sigui la del seu domicili familiar i no tenir una feina estable. La persona gran ha de superar els 65 anys, viure sola i no tenir pro-

blemes de dependència.

"La persona gran rep 100 euros mensuals per pagar les despeses extres d'aigua, llum o gas i l'estudiant, una beca de matrícula de 490 euros per curs acadèmic", segons explica Josep Solans, que és el director de l'Àrea d'Atenció Social d'Obra Social de Caixa Catalunya, qui destaca que aquest és un programa "pioner en el món de les entitats financeres". •

Joana i Paula comparteixen la sala: mentre una mira la televisió, l'altra es comunica per internet amb amics i familiars.

Almenys no és Nadal, de Carles Alberola

L'obra, editada per Proa i estrenada al TNC, reflexiona sobre la relació entre dues velles que viuen a una residència de gent gran i la seva jove assistenta.

Solas (1999)

María, embarassada i abandonada pel pare del fill, viu amb la seva mare i tenen com a veí un solitari rondinaire.

Cinema Paradiso (1988)

L'amor pel cinema uneix els protagonistes d'aquest film, un nin i un vell operador de càmera.

www.redintergeneracional.es

Lloc web de l'IMSERSO amb documents útils per treballar la relació entre generacions.

La sonrisa etrusca (José Luis Sampedro)

Malalt de càncer, Bruno marxarà a viure a casa del fill, on recuperarà el temps perdut amb el seu nét.

Això no obstant, hi ha un aspecte de l'anàlisi de Beauvoir que continua tenint completa vigència, i és quan constata que, malgrat que la gran majoria de nosaltres arribarem a vells, som incapaços de reconèixer-nos en els vells. Ens comportam com si mai no ens hi haguéssim de fer, i en conseqüència vivim la nostra relació amb la vellesa amb una enorme estranyesa, vivim sense preparar-nos per al dia que serem vells. Sí, hem desplegat molts recursos per a la tercera edat, però els vells són uns altres, no són uns nosaltres anticipats. Per aquí, crec, s'apunta una tasca que la societat pot i ha de fer: ara ja no es tracta tant d'habilitar recursos i serveis per als vells, sinó amb els vells. Per això pens que els projectes i les iniciatives socials que incorporen la perspectiva intergeneracional marquen la pauta a seguir. Són molt més que una anècdota o un detall interessant. •